



- **În perioada 26 octombrie-10 noiembrie 2024**, a avut loc online **Festivalul de Film Documentar ASTRA**. AFF 2024 Sibiu, ajuns la cea de-a 31-a ediție, este cel mai mare festival de film documentar din România și unul dintre cele mai importante din Europa. Anul acesta programul festivalului a cuprins o selecție de documentare proiectate la ediția desfășurată în sălile de cinema, în perioada 20-27 octombrie, cât și o selecție de documentare incluse în **ediția online** a festivalului. Pe parcursul ediției online, [Iulia-Elena Hossu](#) (cercetător ISPMN) a publicat o **cronică de film documentar** pe portalul cultural LiterNet ce poate fi accesată [aici](#).

Mai multe detalii despre întregul eveniment puteți accesa pe pagina [AFF 2024](#).

- **În perioada 4-7 noiembrie 2024**, s-a desfășurat la Sinaia „Cursul de formare pentru jurnaliști, editori și prezentatori privind combaterea antisemitismului, rasismului, xenofobiei și discursului de ură în mass-media audiovizuală”. La evenimentul organizat de către Departamentul pentru Relații Interetnice a participat și [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN). El a vorbit despre „Cercetări și activități de diseminare despre Holocaust și antisemitism în cadrul Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale”.

- **Miercuri, 6 noiembrie 2024**, Muzeul Banatului Montan Reșița, în colaborare cu Koordinierung Ostmittel- und Südosteuropa și cu Museum Europäischer Kulturen, Berlin, a inaugurat **expoziția** cu titlul „Atlantida. Lumi pierdute”, în cadrul căreia un modul a fost realizat din materialele culese de [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN). Partea sus-numită a expoziției se bazează pe munca de teren, documentația fotografică și colecțiile de obiecte colectate de [Peti Lehel](#) în localitatea Herepea, județul Mureș, precum și pe rapoartele sale de cercetare. Proiectul pe care se bazează expoziția vizează cercetarea acelor comunități din Europa Centrală și din Europa de Sud-Est care au încetat să mai existe sau sunt pe cale de dispariție. Aceste așezări au fost părăsite de locuitorii lor din motive externe (motive geopolitice, construirea unei instalații industriale/baraj, cataclisme etc.), din cauza depopulării naturale și a migrației (de exemplu, în cazul unor așezări ai căror locuitori făceau parte dintr-o comunitate aparținând unei minorități etnice). Mai multe detalii vedeți [aici](#).

- **În perioada 7-9 noiembrie 2024**, [Virginás Péter](#) (cercetător ISPMN) a participat la **conferința internațională** organizată de Societatea pentru Studii de Film din Ungaria. Evenimentul a avut loc la Universitatea din Pécs, Ungaria. În cadrul conferinței [Virginás Péter](#) a susținut o **prezentare** în limba maghiară despre filmele maghiare și festivalurile de film din România.

- **În perioada 8-9 noiembrie 2024**, [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) a fost principalul organizator al conferinței *Névadó konferencia* (Conferință despre personalitățile după care au fost denumite sălile de curs) a Departamentului de Coregrafie din cadrul [Facultății de Științe și Artă a Universității Sapientia](#)

din Cluj-Napoca. Din anul universitar 2021-2022, [Csongor Könczei](#) este și conferențiar universitar, responsabil al programului de studii al [Departamentului de Coregrafie al Facultății de Științe și Artă](#) a Universității Sapientia.

- **Luni, 11 noiembrie 2024**, [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN) a fost invitata emisiunii Transilvania Policromă de la TVR Cluj, unde a discutat cu gazda emisiunii, jurnalista Maria Cinar-Jiga, despre prezența ISPMN în sfera publică prin proiectele, evenimentele recente și colecțiile editoriale ale institutului. Înregistrarea emisiunii poate fi accesată [aici](#).

- **În perioada 15-16 noiembrie 2024**, a avut loc la Viena **conferința** *Religious Groups and Ethnic Minorities in Eastern and Southeastern Europe in the long 20th century*, organizată de către Academia de Științe a Austriei. În cadrul acestui eveniment, [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN) a prezentat secțiunea finală a unui proiect de cercetare pe tema activismului politic al tineretului evreu în România secolului 20, cu prezentarea *Rebuilding Life: Zionist Youth Movements' Revival in Post-Holocaust Romania*. Prezentarea s-a concentrat pe consecințele Holocaustului în România și a analizat reorganizarea mișcărilor de tineret sioniste după schimbarea regimului. Mișcărilor de tineret s-au regrupat, au sprijinit refugiații și supraviețuitorii și au înființat centre de pregătire (*hachshara*) pentru emigrarea în Palestina. Pe baza memoriilor și a mărturiilor orale, completate de materiale de arhivă din România (arhiva Securității), au fost abordate câteva teme esențiale: semnificația sionismului pentru evrei după tragedia Holocaustului; modul în care sionismul a influențat relația dintre statul român postbelic și minoritatea evreiască supraviețuitoare; rolul mișcărilor de tineret în reconstruirea vieții evreiești după Holocaust; ce relevă experiențele individuale de Aliyah despre proiectul național evreiesc.

- **În perioada 20-21 noiembrie 2024**, a avut loc la Augsburg, Germania, *2nd International Interdisciplinary Conference on the History and Culture of Bukovina for Early Career Researchers*, organizată de către Institutul Bukovina din cadrul Universității din Augsburg. În cadrul unui panel intitulat *Jewish Experiences of Bukovina*, [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea *The Fall from Innocence: Jewish Adolescents and Politics in Interwar Bukovina*. Prezentarea a debutat prin examinarea reacțiilor adverse față de diversitate manifestate de adolescenți naționaliști români bucovineni afiliați Mișcării Legionare fasciste. Discuția a explorat apoi formele de implicare politică ale adolescenților evrei (participarea în mișcarea comunistă, Bund și diverse organizații sioniste), subliniind că mecanismele de mobilizare politică ale tinerilor evrei au evoluat de la reacții la antisemitism la o formă distinctă de acțiune în timpul Holocaustului în România. Analiza a urmărit să evidențieze dinamica și natura în schimbare a diverselor forme de mobilizare, precum și să contureze tipare distincte de implicare politică a tineretului evreiesc, evidențiind fluiditatea și complexitatea participării tinerilor în peisajul socio-politic al Bucovinei interbelice.

- **În perioada 21-23 noiembrie 2024**, s-a desfășurat la Timișoara cea de-a XX-a ediție a Conferinței Anuale a Asociației de Științe Etnologice din România (ASER) cu titlul Dinamica

tradiției. Realități culturale și reflecții teoretice. Conferința a fost organizată de Asociația de Științe Etnologice din România, Universitatea de Vest din Timișoara. În cadrul conferinței s-a desfășurat masa rotundă intitulată Discuții pe marginea cărții Istoria mămligii. Povestea globală a unui preparat național - Alexander Drace-Francis, volum apărut la Editura Humanitas, 2023. Volumul lui Alex Drace-Francis pleacă de la povestea unui produs „național”, mămliga, și ne prezintă istoria sa, o istorie ce depășește granițele statului național, cu multiple ramificații socio-culturale și conotații identitare. Evenimentul a fost organizat și moderat de Elena Bărbulescu (Institutul „Arhiva de Folclor a Academiei Române”, Cluj-Napoca) iar participanții au fost: Constantin Bărbulescu (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca), Otilia Hedeșan (Universitatea de Vest, Timișoara), Diana Mișuț (Universitatea de Vest, Timișoara), Mircea Păduraru (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), Filippo Zerilli (Universitatea din Cagliari) și [Iulia-Elena Hossu](#) (cercetător ISPMN). Discuțiile s-au conturat în jurul ideii că acest volum reprezintă un eveniment în peisajul istoriei spațiului românesc, cu un accent deosebit asupra faptului că prin demersul său contribuie la deconstruirea unei linii de istorie naționalizantă ce a monopolizat sfera științifică în ultimele decenii.

- **Miercuri, 27 noiembrie 2024**, [Remus Gabriel Anghel](#) (cercetător ISPMN) a susținut **prezentarea** intitulată „Transnationalising Ruralities: migrant returnees, entrepreneurship and the transformation of rural Romania” (Transnaționalizarea ruralității. Migranți reîntorși, antreprenoriat și transformarea ruralului românesc). Prezentarea a fost susținută în cadrul colochiului de cercetare al Facultății de Sociologie a Universității Ruhr din Bochum.
- **Vineri, 29 noiembrie 2024**, [Remus Anghel](#) (cercetător ISPMN) a publicat **articolul** intitulat „Mitul Italiei și paradoxurile precarității. Note despre migrația românească în Italia”. Articolul a apărut în publicația de popularizare intitulată „Geografii ale despărțirii”.
- **Vineri, 29 noiembrie 2024**, [Kiss Ágnes](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prezentare** cu titlul „Kétfrontos harc” Romániában [Lupta „pe două fronturi” în România] în cadrul conferinței „Kádár baloldali ellenzéke” [Opoziția de stânga a lui Kádár]. Evenimentul a fost coorganizat de Fundația de Istorie Politică (Budapesta) și CEU Democracy Institute (Budapesta). Mai multe informații găsiți [aici](#).
- **Vineri, 29 noiembrie 2024**, la Universitatea Sapiientia din Cluj-Napoca, a avut loc proiecția **documentarului** [Valea Plângerii](#) (2013, producător ISPMN și TRIBA Film), în cadrul unui curs dedicat temei Holocaustului din România și a deportării romilor în Transnistria de către regimul Antonescu. Cursul și prezentarea documentarului au fost susținute de [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN) pentru studenții în an terminal de la specializarea Relații Internaționale și Studii Europene.

- **În luna noiembrie 2024**, a apărut noul număr al revistei S: I.M.O.N. Shoah: Intervention. Methods. Documentation. Printre autori se numără și [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN), cu un studiu intitulat „Ghettos and Collection Camps in Northern Transylvania: An Attempt to Reappraise the Use of Certain Terms”.

Scopul acestui studiu este de a clasifica ghetourile și taberele din Transilvania de Nord controlate de Ungaria în funcție de caracteristicile lor topografice și infrastructurale. Este o încercare de a determina măsura în care caracteristicile lor corespund tipologiilor maghiare și internaționale și măsura în care acestea diferă de lagărele din alte părți.

Studiul integral poate fi vizualizat [aici](#).

- **În luna noiembrie 2024**, a apărut în revista „Aspasia. The International Yearbook of Central, Eastern, and Southeastern European Women's and Gender History”, 18(1), 2024, 121-149, recenzia semnată de [Bokor Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN). Textul prezintă volumul „Perspectives on gender in Romania” editat de Claudia Septimia Sabău și Oana-Ramona Ilovan (Presa Universitară Clujeană – University Press Târgu Mureș, 2022). Volumul conține și textul intitulat *Looking Back for the Future: Marriage in Romania* (pp. 95-120) semnat de [Iulia-Elena Hossu](#) (cercetător ISPMN). Recenzia poate fi accesată [aici](#).

Volumul „Perspectives on gender in Romania” poate fi descărcat de [aici](#).

- **Marti, 5 decembrie 2024**, a avut loc **seminarul** GARD organizat de Colegiul Noua Europă din București. Tema discuțiilor a fost Transformarea frugalității și refacerea peisajului alimentar din Transilvania de Sud [Upscaling Frugality and Unmaking Loss in the Southern Transylvanian Foodscape], prezentare făcută de dr. Monica Stroe, lector universitar SNSPA. Seria seminarelor GRAD (Grupul de cercetări și dezbateri în antropologie) este coordonată de [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN), Giuseppe Tateo și Cătălina Tesăr și este găzduită de Institutul de Studii Avansate, Colegiul Noua Europă. Detalii vedeți [aici](#).

- **În perioada 5-6 decembrie 2024**, [Bokor Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN) a participat la **conferința internațională** „Perspective diacronice asupra condiției femeilor din spațiul european: imagine, reprezentare și realitate”, organizată de IFSGen. Rețeaua pentru cercetarea istoriei femeilor și promovarea studiilor de gen în spațiul românesc, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Direcția Patrimoniu Cultural Universitar (Muzeul de Istorie al Universității Babeș-Bolyai) Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Facultatea de Geografie și Centrul de Cercetare pentru Identități Teritoriale și Dezvoltare, Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca. În prezentarea sa intitulată *Nouă țară, noi roluri feminine, noi discursuri – Activitatea organizațiilor feminine maghiare în perioada interbelică*, [Bokor Zsuzsa](#) a prezentat diverse tipuri de organizații de femei maghiare din perioada interbelică, de la mici asociații filantropice și religioase, până la cea mai mare organizație de acest gen: Secretariatul Central al

Femeilor de Minoritate Maghiară din România.

- **Miercuri, 11 decembrie 2024**, [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prezentare** în cadrul *Seminarilor de cercetare ale ISPMN* cu titlul „Tineretul sionist: Renaștere și migrație în urma Holocaustului”, ce reprezintă ultima secțiune din cadrul unui draft de volum pe tema activismului politic al tineretului evreiesc. Prezentarea a dezbătut principalele forme de reorganizare a tinerilor sioniști în perioada 1944-1948, pe baza documentelor de arhivă, cu accent pe acțiunile de sprijin pentru supraviețuitori și refugiați, înrolarea tineretului în centre de pregătire pentru migrație, migrația ilegală spre Palestina. Pe baza unor mărturii individuale, analiza a vizat și experiențele de migrație și de raportare la sionism ale supraviețuitorilor Holocaustului și membrilor grupărilor sioniste.

- **Marti, 11 decembrie 2024**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a fost invitat la Radio România studioul teritorial Cluj, redacția în limba maghiară, emisiunea Terasa de pe acoperiș (Tetőterasz). Gazda și redactorul emisiunii a fost István Rostát-Péter, iar discuția a avut ca temă revenirea în spațiul public a curentelor neo-legionare și intensificarea tendințelor anti-minoritare și xenofobe. Detalii vedeți [aici](#).

- **Joi, 12 decembrie 2024**, în cadrul „Târgului de Carte din Advent din Cluj” a avut loc **lansarea cărții** bilingve a scriitoarei supraviețuitoare a Holocaustului Margit Földes. Cartea cu titlul „A séta” / „Plimbarea”, publicată la Editura Kriterion (2024), este un roman autoreflexiv despre lupta unei supraviețuitoare cu propriile traume cauzate de ororile suferite în lagărele naziste.

Volumul a fost prezentat de către Zoltán Tibori Szabó (istoric, jurnalist, profesor universitar) și [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN).

- **Sâmbătă, 14 decembrie 2024**, a avut loc cea de-a doua ediție a **Conferinței doctoranzilor și cercetătorilor romi** organizată de Asociația Doctorilor și Doctoranzilor Romi împreună cu Facultatea de Istorie și Filosofie prin Școala Doctorală Studii de Populație și Istoria Minorităților și Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai și Muzeul Etnografic al Transilvaniei. Conferința a fost intitulată „Romii - Cunoaștere, Conștientizare, Conviețuire/O Roma- Prinjandipen, Xataripen, Khetanipen”. La eveniment au participat cu prezentare [Crăciun Lăcătuș](#) (cercetător ISPMN) și [Adriana Cupcea](#) (cercetători ISPMN), [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) ca moderator. Detalii vedeți [aici](#) și [aici](#).

- **Miercuri, 18 decembrie 2024**, [Kiss Ágnes](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prezentare** în cadrul *Seriei de seminarii ISPMN*. Lucrarea dezbătută în cadrul evenimentului a fost: The “Hungarian interest” and informal interest representation in the second half of the Ceaușescu era [“Interesul maghiar” și reprezentarea informală a intereselor minoritare în a doua parte a epocii Ceaușescu]. Prezentarea a fost urmată de discuții.

- **Joi, 19 decembrie 2024**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a fost invitat în emisiunea *Lachobaht* [Emisiunea comunității rome] la Radio România studioul teritorial Târgu Mureș, redacția în limba maghiară, gazda și redactorul emisiunii fiind Edith Bódizs. Discuțiile s-au axat asupra evenimentelor curente de prezentare și cercetare a culturii rome din județul Cluj. Astfel, a fost amintită cea de-a doua ediție a Conferinței doctoranzilor și cercetătorilor romi ca exemplu al cercetărilor curente, precum și expoziția Muzeului Etnografic al Transilvaniei „**Altera mundi. Vrăji, farmece și credințe din Transilvania secolului al XIX-lea**”, în cadrul căreia au fost prezentate elemente din colecția etnografului maghiar transilvănean Téglás István (1853-1915), o parte din materialul cules în comunitățile de romi în secolul al XIX-lea. Detalii vedeți [aici](#) și [aici](#).
- **În cursul lunii decembrie 2024**, [Attila Gidó](#) și [László Fosztó](#) (cercetători ISPMN) au găzduit câte o sesiune de discuții cu studenții cursului de *Introducere în cercetarea culturală critică*, curs susținut de dr. Csilla Könczei și Attila Seprődi în cadrul Institutului de Etnografie și Antropologie Maghiară, Facultatea de Litere, Universitatea Babeș-Bolyai. **Miercuri, 11 decembrie**, studenții au efectuat o vizită la Sinagoga Memorială a Holocaustului de pe strada Horea din Cluj unde [Attila Gidó](#) a vorbit despre semnificațiile culturale și ritualice ale lăcașului, apoi a făcut o prezentare despre istoria comunității evreiești din regiune, rădăcinile istorice ale antisemitismului și situația contemporană. **Mărti, 17 decembrie**, studenții au vizitat sediul Institutului pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale, unde [László Fosztó](#) a vorbit despre activitatea institutului și a susținut o prezentare despre cultura și istoria romilor, precum și despre discriminarea anti-romă și combaterea prejudecăților.
- **În luna decembrie 2024**, a apărut la Editura ISPMN volumul „Varietatea nogai dobrogeană: fonetică, morfologie, sintaxă”, semnat de Leyla Mambet Cheamil.

„Leyla Mambet Cheamil își propune – și reușește – o prezentare detaliată a varietății nogai vorbite în Dobrogea, prezentare ce acoperă diverse paliere: fonetică și fonologie, morfologie, sintaxă, precum și unele acte de limbaj dintr-o perspectivă semantico-pragmatică. Este imperios necesară scoaterea în evidență, încă de la bun început, a premierei la care asistăm, nu numai pentru turcologia din România, ci și pentru turcologia din întreaga lume, prin aducerea în plan academic a acestei tătare aproape legendare, aflate în pragul colapsului.” Prof. dr. habil. George Grigore

Mai multe informații despre volum găsiți [aici](#).

- **În luna decembrie 2024**, a apărut volumul **Gagyí József: [Propriul teren. Căi și lecții de metodologie] *Sajátterep. Utak, módszertani tanulságok.* (Dissertationes Ethnographicae Transylvanicæ) Editat de [Jakab Albert Zsolt](#). Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2024. 252 p.**

Această carte este un rezumat al experienței autorului pe teren – dar nu este un ghid sau manual al muncii de teren, cu o structurare tradițională și logică, incluzând instrucțiuni practice.

Scopul autorului era de a prezenta, într-un mod bine structurat și clar, concluziile metodologice și rezultatele căii pe care a parcurs-o de-a lungul a aproape cincizeci de ani, de la primele lui călătorii de culegere a materialelor, prin terenul familiar până la terenul organizat în conversațiile lungi. A fost, este și se consideră un cercetător de teren, acest lucru determinând munca lui mai mult decât teoriile pe care le-a citit și le-a folosit în cursul orientării și prelucrării materialelor. Munca sa ar putea fi revendicată de mai multe domenii din științele sociale: etnografie, antropologie, sociologie, istorie socială etc.

- **În luna decembrie 2024**, a apărut noul număr al revistei *Polis*, intitulat *Eugenics*, Volum XII, nr. 4 (46), Serie nouă, septembrie-noiembrie 2024. Editorialul acestui număr este semnat de [Bokor Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN) și este intitulat *Între bine și rău - recepția ideilor eugenice în cadrul elitei maghiare din perioada interbelică*. Autoarea discută în textul său modul în care ideile eugenice au fost receptate în rândul elitei maghiare în perioada interbelică. Numărul revistei poate fi descărcat [aici](#).
- **În luna decembrie 2024**, a apărut volumul semnat de **Kőrösi Viktor Dávid: [Identitatea națională în Transilvania de Sud. Structura de identitate contemporană a comunității maghiare din Teiuș (jud. Alba)] Nemzeti identitás Dél-Erdélyben. Tövis magyar közösségének jelenkori identitásstruktúrája. (Dissertationes Ethnographicæ Transylvanicæ)** Editat de [Jakab Albert Zsolt](#). **Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2024. 240 p.**

Lucrarea abordează identitatea comunității maghiare din orașul Teiuș. Întrebarea la care aceasta încearcă să găsească răspunsul este ce înseamnă a fi maghiar în Teiuș (în maghiară: Tövis) în secolul al XXI-lea? Autorul a cercetat identitatea prin intermediul autoimaginii comunității maghiare locale, prin caracteristicile prezentate de cultura celorlalte comunități sau prin atitudinea comunitară privind folosirea limbii materne. Pentru a înțelege corect atitudinea generală a maghiarilor în legătură cu identitatea lor trebuie luată în considerație și importanța bisericilor maghiare, dar și simbolismul încadrat în ideile și clădirile bisericesti. Moștenirea istoriei maghiaro-române are conotații atât pozitive cât și negative, afectând cultura și identitatea maghiarilor, dar și a românilor. Diferențele dintre percepțiile unor evenimente istorice, chiar dacă fenomenul nu este deloc preponderent, duc totuși la distincții sociale. Acestea și realitatea economică sunt cauzele principale ale migrației în străinătate, dar și ale asimilării etnice. Teza tratează problema reorganizării maghiarilor teiușeni pe plan social, religios și cultural. În această privință autorul a și propus o metodă pentru a revitaliza comunitatea maghiară din Teiuș.

- **În luna decembrie 2024**, [Bokor Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN) a publicat **articolul** intitulat *Népegészségügy és etnicitás a két világháború közötti Erdélyben* (Sănătate publică și etnicitate în Transilvania interbelică). Articolul a apărut în nr. 4 al revistei *Regio*, revista Institutului pentru Studiarea Minorităților a Academiei Maghiare. Lucrarea analizează mișcările de sănătate publică inițiate de medicii maghiari din Transilvania între cele două războaie mondiale și politica de

sănătate minoritară. Problema principală este modul în care elita medicală maghiară a imaginat o biopolitică minoritară care nu se integra în structurile statului, ci funcționa în mare parte paralel cu acestea. De asemenea, examinează modul în care această biopolitică s-a conectat la mișcarea creștin-socială a tinerilor din Transilvania, mișcare care a îmbrățișat ideologia *slujirii poporului*. Deoarece controlul creșterii populației și al proceselor demografice a fost principala direcție a acestei politici de sănătate, programele cele mai importante s-au concentrat asupra îngrijirii sănătății infantile și a celei materne, lucrarea abordând centrele pentru sănătatea nou-născuților și a mamelor, respectiv materiale de promovare a sănătății infantile și materne. Revista poate fi accesată [aici](#).

- **În luna decembrie 2024**, a apărut la Presa Universitară Clujeană volumul *Etnologie, Antropologie, Studii culturale. Perspective interdisciplinare*, Alina Branda și Iulia Macaria (editori), ISBN 978-606-37-2020-8. În cadrul volumului [Iulia-Elena Hossu](#) semnează **articolul** intitulat *Antropolog în pandemie. Provocări vechi și noi*. Textul pleacă de la premisa că peisajul metodologic al cercetării sociale actuale se află într-o continuă schimbare. Aceasta este menită a face față noilor realități și procese ce au loc la nivelul societății. Transformările rapide de la nivelul societății ridică cercetătorilor noi provocări în a identifica instrumentele și metodele adecvate pentru a fi studiate. Provocările apariției și extinderii vieții din mediului online au atins cote ridicate în ultimii zece ani, accentuate în ultimii doi de pandemia Covid-19. În anul 2015 autoarea studiului începea activitatea în cadrul unui proiect ce ținea utilizarea unei metodologii, oarecum inovatoare, ce avea să includă printre instrumentele sale interviurile de cuplu și interviurile online. Experiența de pe parcursul acestei cercetări va deveni pentru autoare inițierea în lumea terenului din lumea virtuală. La sfârșitul anului 2019 s-a declanșat pandemia COVID-19 ce a afectat toate domeniile de activitate, indiferent de natura lor. Cercetarea de tip antropologic nu va fi nici ea scutită de provocările pe care un asemenea context global le produce. Articolul de față prezintă principalele dileme cu care autoarea s-a confruntat pe parcursul timpului cu accent asupra acestor aproape doi ani de cercetare desfășurată preponderent în mediul online. În același timp, textul încearcă să creioneze câteva dintre răspunsurile pe care le-a găsit cercetătoarea acestor dileme, cu o centrare specială pe autoetnografie.

Detalii despre volum vedeți [aici](#).

- **În luna decembrie 2024**, a apărut în the *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe* (vol. 23, nr. 3 (2024)) numărul tematic despre minorități în vremuri de război (Minorities at War (Part 2): Minority Agency in Times of Conflict), ce conține și textul semnat de [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN), cu titlul „Fighting Antisemitism: Underground Resistance of the Zionist Youth During the Holocaust in Romania”.

Această lucrare analizează eforturile clandestine de rezistență non-armată desfășurate de organizațiile de tineret sioniste în România între 1942 și 1944, bazându-se pe arhivele Poliției Secrete Române (Siguranța). Punând accent pe sprijinul primit din partea rețelelor evreiești din

străinătate, discuția evidențiază acțiunile organizațiilor de tineret Gordonia și Dror.

Acest text a fost publicat în urma bursei postdoctorale acordate de Institutul Fritz Bauer (Frankfurt am Main) în 2023-2024 și poate fi accesat [aici](#).

- **În luna decembrie 2024**, a apărut „Yearbook of Muslims in Europe”, vol. 16, editat de Ahmet Alibašić, Dominique Bauer, Stephanie Müssig, Egdūnas Račius (eds.), Brill, 2024. Raportul pentru România a fost elaborat de [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN).

Volumul reprezintă o resursă esențială pentru analiza dinamicii populațiilor musulmane din Europa. Conținând cercetări actualizate din 44 de țări europene, rapoartele oferă date cumulate despre tendințele și evoluțiile în curs ale musulmanilor din diferite țări europene. Fiecare nou volum raportează cele mai recente informații disponibile despre țările vizate, oferind o imagine de ansamblu asupra datelor statistice și demografice, asupra problemelor de actualitate aflate în dezbatere publică, a schimbărilor care au loc în rețelele transnaționale, în legislație și în politicile interne ale statelor respective și asupra principalelor activități în organizațiile și în instituțiile musulmane. Cuprinsul poate fi consultat [aici](#).

- **În luna decembrie 2024**, a apărut volumul semnat de Szilágyi Levente: [*Svabi în situație de frontieră. Transformarea relațiilor dintre Csanálos și Vállaj după stabilirea graniței româno-maghiare în urma Primului Război Mondial până în prezent*] [Svábok határhelyzetben. Csanálos és Vállaj kapcsolatainak változása a trianoni magyar-román határ meghúzásától napjainkig](#). (Dissertationes Ethnographicae Transylvanicæ.) Editat de [Jakab Albert Zsolt](#). Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2024. 184 p.

Volumul analizează istoria relațiilor dintre două localități șvabești – Csanálos (Urziceni, România) și Vállaj (Ungaria) – separate de granița româno-maghiară. Scopul autorului a fost să prezinte, descrie și interpreteze acele puncte definitorii care au apărut la intersecția dintre apariția și existența graniței, precum și modul de viață și trai al populației locale. A urmărit, de asemenea, schimbările sociale, economice, politice și de identitate cauzate de apariția graniței. În timpul analizei a reieșit că efectul a fost, de fapt, unul de interacțiune reciprocă, deoarece, deși într-o măsură mai mică, comunitățile locale au influențat și ele granița. Modificarea spațiului de trai al locuitorilor din această zonă a generat, pe de o parte, reacții sociale imediate, iar pe termen lung, în elaborarea strategiilor, intenția de acceptare și evitarea conflictelor au jucat un rol determinant.

- **În luna decembrie 2024**, a apărut volumul semnat de Kolumbán Mózes: [*Din viața mea. Autobiografie*] [Életemből. Önéletírás](#). (Kriza Könyvtár.) Ediție îngrijită de [Jakab Albert Zsolt](#) și Vajda András. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2024. 520 p.

Autorul acestei autobiografii este Mózes Kolumbán (1904–1973), profesor de medicină, autor de

lucrări de medicină, traducător, muzicolog, lingvist. Autorul s-a născut în localitatea Racoșul de Sus, în regiunea Trei Scaune (jud. Covasna). Era un poliglot, vorbea unsprezece limbi străine. A fost interesat de limbile străine încă de când era școlar. A început să învețe singur rusa, engleza, germana, franceza și italiana. Mai târziu, pe lângă latină, a învățat limba spaniolă, turcă și suedeză. De asemenea, a învățat japoneza și a lucrat la un dicționar japonez-maghiar până la sfârșitul vieții. Începând cu anii 1950 a tradus opere ale scriitorilor ruși și sovietici, iar în 1962 a tradus din japoneză *Poarta* lui Sōseki Natsume pentru Editura Európa. Datorită acestei realizări a apărut și în evidențele Pen Clubului Japonez.

În 1968 a început să își scrie povestea vieții sau, mai exact, poveștile vieții sale. O intervenție chirurgicală este momentul care declanșează socoteala unei vieți trăite. Relatarea vieții, asemănătoare unui jurnal, începută în spital, a continuat până la moartea sa din 1973. Relatarea, scrisă în opt caiete, urmează o cronologie particulară: pe lângă descrierea copilăriei și a istoriei familiei, este prezentat și mediul înconjurător (sat, peisaj, regiune). Descrierile sale sensibile oferă, de asemenea, o sursă bogată de istorie etnografică și socială: pe lângă un recensământ al societății locale (familie, vecinătate, conlocuitori, cunoștințe apropiate și îndepărtate), există o descriere plastică a obiceiurilor populare încă vii în acea perioadă, a activităților cotidiene, dar și a sărbătorilor. În același timp, prin detalierea minuțioasă a oamenilor și a locurilor, el introduce mai tot timpul și diverse povești din viața sa de mai târziu. În acest fel, pe lângă studiile și locurile sale de muncă, aflăm foarte multe despre contextul istoric și politic (războaiele mondiale, fuga din război, viața de zi cu zi în timpul războiului, reconstrucția postbelică etc.) A fost un cititor pasionat, un iubitor al naturii și al muzicii, iar experiențele sale de lectură, vizuale și auditive din copilărie dar și din perioada maturității sunt prezentate într-un mod viu și detaliat.

- **În luna decembrie 2024**, a avut loc online **conferința internațională** bianuală a Yad Vashem, cu tema Jewish Resistance during the Holocaust Revisited (Reevaluarea rezistenței evreiești în timpul Holocaustului). În cadrul unui panel dedicat situației rezistenței în România, [Anca Filipovici](#) (cercetător ISPMN) a susținut **prezentarea** „Histories of Jewish Youth Resistance during the Holocaust in Romania: A Case Study on the Gordonia and Dror Zionist Organizations” (Istoriile ale rezistenței tineretului evreiesc în timpul Holocaustului în România: Studiu de caz asupra organizațiilor sioniste Gordonia și Dror). Mișcările de tineret sioniste și rezistența reprezintă două subiecte insuficient cercetate în istoria Holocaustului din România, întrucât majoritatea cercetărilor se concentrează pe făptași, victime și acțiunile liderilor evrei. Bazată pe arhivele Poliției Secrete Române (Siguranța) și pe mărturii personale ale supraviețuitorilor, această prezentare a analizat acțiunile de rezistență subterană non-armată desfășurate de organizațiile de tineret sioniste în România între 1942-1944, cu sprijinul Comitetului de Salvare al Agenției Evreiești din Palestina și al delegaților evrei din Istanbul și Geneva. Un caz distinct a fost cel al organizațiilor de tineret Gordonia și Dror, ai căror membri au fost condamnați de Curtea Marțială în 1944 pentru ajutorul acordat refugiaților evrei din Polonia și Transnistria în traversarea ilegală a graniței României pentru a emigra în Palestina.

- Cei interesați de evenimentele organizate de către ISPMN pot accesa pagina noastră de internet. Pentru mai multe detalii în legătură cu aceste evenimente aceștia sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro, urmând ca cercetătorii implicați să le pună la dispoziție mai multe materiale.